Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0079

Kaitsevaldkonna ühtse turu tõkete kõrvaldamine

Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2026. aasta resolutsioon kaitsevaldkonna ühtse turu tõkete kõrvaldamise kohta (2025/2143(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping),

– võttes arvesse riigipeade ja valitsusjuhtide 11. märtsi 2022. aasta mitteametlikul kohtumisel vastu võetud Versailles' deklaratsiooni,

– võttes arvesse dokumenti „Julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegiline kompass Euroopa Liidule, kes kaitseb oma kodanikke, väärtusi ja huve ning toetab rahvusvahelist rahu ja julgeolekut", mille nõukogu kiitis heaks 21. märtsil 2022 ning Euroopa Ülemkogu kinnitas 25. märtsil 2022,

– võttes arvesse nõukogu 11. detsembri 2017. aasta otsust (ÜVJP) 2017/2315, millega luuakse alaline struktureeritud koostöö ning määratakse kindlaks selles osalevate liikmesriikide nimekiri[1],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiivi 2009/43/EÜ kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta[2],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ[3],

---

1 ELT L 331, 14.12.2017, lk 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/2315/oj.
2 ELT L 146, 10.6.2009, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj.
3 ELT L 216, 20.8.2009, lk 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj.

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrust (EL) 2021/697, millega luuakse Euroopa Kaitsefond ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2018/1092[4],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 2023. aasta määrust (EL) 2023/1525 laskemoona tootmise toetamise kohta[5],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta määrust (EL) 2023/2418, millega luuakse instrument Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu (EDIRPA)[6],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2025. aasta määrust (EL) 2025/2643, millega luuakse Euroopa kaitsetööstuse programm ja meetmete raamistik kaitseotstarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse ja tarnimise tagamiseks (EDIPi määrus)[7],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2025. aasta määrust (EL) 2025/2653, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/694, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697, (EL) 2021/1153 ja (EL) 2024/795, et ergutada kava „ReArm Europe“ rakendamise eesmärgil kaitseotstarbelisi investeeringuid ELi eelarvest[8],

– võttes arvesse nõukogu 27. mai 2025. aasta määrust (EL) 2025/1106, millega luuakse rahastamisvahend „Euroopa julgeolekumeetmed (SAFE) Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks“[9],

– võttes arvesse komisjoni 17. juuni 2025. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus kaitsevalmidusprojektide loamenetluse kiirendamise kohta (COM(2025)0821), komisjoni 17. juuni 2025. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1907/2006, (EÜ) nr 1272/2008, (EL) nr 528/2012, (EL) 2019/1021 ja (EL) 2021/697 seoses kaitsevalmidusega ning kaitseinvesteeringute ja kaitsetööstuse tingimuste lihtsustamisega (COM(2025)0822), ning komisjoni 17. juuni 2025. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega

---

4 ELT L 170, 12.5.2021, lk 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj.
5 ELT L 185, 24.7.2023, lk 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj.
6 ELT L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj.
7 ELT L, 2025/2643, 29.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2643/oj.
8 ELT L, 2025/2653, 22.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2653/oj.
9 ELT L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj.

muudetakse direktiive 2009/43/EÜ ja 2009/81/EÜ seoses kaitseotstarbeliste toodete ELi-siseste vedude lihtsustamise ning julgeoleku- ja kaitsealaste hangete lihtsustamisega (COM(2025)0823), mis kõik kuuluvad 17. juuni 2025. aasta kaitsevalmiduse koondpaketi raamesse,

– võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi Euroopa kaitsevalmiduse kohta, eriti 6. märtsi 2025. aasta, 20. märtsi 2025. aasta, 26. juuni 2025. aasta ja 23. oktoobri 2025. aasta kohtumiste järeldusi,

– võttes arvesse oma 25. märtsi 2021. aasta resolutsiooni kaitse- ja julgeolekualaseid riigihankeid käsitleva direktiivi 2009/81/EÜ ning kaitseotstarbeliste toodete vedu käsitleva direktiivi 2009/43/EÜ rakendamise kohta[10],

– võttes arvesse oma 2. aprilli 2025. aasta resolutsiooni ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamist käsitleva 2024. aasta aruande kohta[11],

– võttes arvesse oma 25. novembri 2025. aasta resolutsiooni Euroopa konkurentsivõime tuleviku aruande (Draghi aruanne) institutsionaalsete aspektide kohta[12],

– võttes arvesse komisjoni ja komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 5. märtsi 2024. aasta ühisteatist „Uus Euroopa kaitsetööstuse strateegia: ELi valmisoleku saavutamine reageerimisvõimelise ja kerkse Euroopa kaitsetööstuse abil“ (JOIN(2024)0010),

– võttes arvesse dokumenti „Euroopa valik: poliitilised suunised järgmisele Euroopa Komisjoni koosseisule 2024–2029“, mida esitles 18. juulil 2025 Euroopa Komisjoni presidendi kandidaat Ursula von der Leyen,

– võttes arvesse Mario Draghi 9. septembri 2024. aasta aruannet Euroopa konkurentsivõime tuleviku kohta (edaspidi „Draghi aruanne“) ja eriti selle neljandat peatükki julgeoleku suurendamise ja sõltuvuse vähendamise kohta,

– võttes arvesse Sauli Niinistö 30. oktoobri 2024. aasta aruannet „Safer together – strengthening Europe’s civilian and military preparedness and readiness“ (Ühiselt turvalisem – Euroopa tsiviil- ja sõjalise valmisoleku tugevdamine) (edaspidi „Niinistö aruanne“),

– võttes arvesse Enrico Letta 10. aprilli 2024. aasta aruannet „Much more than a market – Speed, Security, Solidarity: Empowering the

---

10 ELT C 494, 8.12.2021, lk 54.
11 ELT C, C/2025/4388, 9.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4388/oj.
12 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2025)0285.

single market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU citizens“ (Palju enamat kui turg. Kiirus, turvalisus, solidaarsus: siseturu tugevdamine kõigile ELi kodanikele kestliku tuleviku ja jõukuse tagamiseks) (edaspidi „Letta aruanne“),

– võttes arvesse komisjoni ja komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 19. märtsi 2025. aasta ühist valget raamatut „Euroopa kaitsevalmidus 2030“ (JOIN(2025)0120),

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni ning siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni arvamusi,

– võttes arvesse julgeoleku- ja kaitsekomisjoni raportit (A10-0017/2026),

A. arvestades, et aastakümnete jooksul riigi tasandile keskendunud kaitsevaldkonna hanked, tööstuse killustatus, regulatiivsed tõkked, alarahastamine, lahknevad ohuhinnangud ja välispoliitilised eesmärgid, võimete integreeritud planeerimise ja koondnõudluse puudumine ning konkurents intellektuaalomandi pärast on takistanud kaitsevaldkonnas tulemusliku ja täielikult integreeritud ühtse turu loomist ning nõrgendanud liikmesriikide kaitsesüsteemide koostalitlusvõimet, põhjustades sellega maksumaksjale märkimisväärseid lisakulusid ja ühtlasi kahjustades ELi suutlikkust kaitsta oma kodanike turvalisust, nõrgendades Euroopa kaitsesektori tehnoloogilist ja tööstuslikku baasi (EKTTB) ning takistades Euroopa strateegilise autonoomia, vastupanuvõime ja konkurentsivõime täielikku realiseerimist;

B. arvestades, et Letta ja Draghi aruannetes tuuakse esile struktuursete puuduste kooslus, mis mõjutab EKTTB konkurentsivõimet, tehakse kindlaks, et peamised probleemid on killustatus, riiklike kaitsekulutuste nappus ja piiratud juurdepääs rahastamisele, ning tunnistatakse seega vajadust tõelise kaitsevaldkonna ühtse turu loomise järele; arvestades, et ühises valges raamatus „Euroopa kaitsevalmidus 2030“ rõhutatakse, et tegevuses tuleb keskenduda kaitsealaste riigihangete eeskirjadele ja menetlustele, kaitseotstarbeliste toodete ELi-sisesele veole ning riiklike sertifitseerimislubade vastastikusele tunnustamisele; arvestades, et Niinistö aruandes rõhutatakse ka vajadust suurendada Euroopa üldist valmisolekut, sealhulgas tsiviil- ja sõjalise vastupanuvõime lõimimist, ning juhitakse tähelepanu sellele, et ka neid vajadusi saab tõhusamalt täita kaitsevaldkonna ühtse turu raames;

C. arvestades, et vastupanu- ja konkurentsivõimeline ning uuenduslik Euroopa kaitsesektori tehnoloogiline ja tööstuslik baas on oluline, et rakendada strateegilist kompassi ning tagada ELi suutlikkus heidutada ja end kaitsta, pidades silmas kava „ReArm Europe“ /

„Kaitsevalmidus 2030“; arvestades, et selleks on vaja sidusat tööstus- ja tehnoloogiapoliitikat, millega toetatakse koostalitlusvõimet, tagatakse kriitilise tähtsusega tarneahelad, toetatakse väikesi ja keskmise suurusega ettevõtteid (VKEd) ja edendatakse kahesuguse kasutuse valdkonna innovatsiooni;

D. arvestades, et eriti väiksemate riikide kaitsevaldkonna ettevõtteid on varem mõjutanud teiste liikmesriikide liiga range kontroll ELi-sisese veo ja ekspordi üle, mis näitab, kuidas üks kitsaskoht võib kahjustada kogu ELi hõlmavaid tarneahelaid; arvestades, et VKEd kohtavad kaitseturgudele sisenemisel erilisi tõkkeid; arvestades, et ELi praegustes konkurentsi- ja riigiabiraamistikes puuduvad kohandatud sätted piiriüleste kaitsealaste koostööprojektide kohta, mis võib takistada tööstuskoostööd ja tegevuse laiendamist; arvestades, et ELi rahastamisvahenditest rahastatavate kaitseprogrammide jaoks ei ole konkreetset grupierandit ega muud sarnast hõlbustusmehhanismi, mis tekitab ühises teadus- ja arendustegevuses osalevate ettevõtjate jaoks õiguskindlusetust; arvestades, et piisava intellektuaalomandi- ja litsentsimisraamistiku puudumine riiklikult rahastatava kaitsealase teadus- ja arendustegevuse jaoks piirab sertifitseeritud Euroopa disainilahenduste mitme tootjaga tootmist ja ühishangete vahendite tulemuslikkust;

E. arvestades, et Euroopa kaitsetööstus seisab silmitsi tõsise oskustööliste nappuse ja vananeva tööjõuga, mis ähvardab tekitada tootmises kitsaskohti, takistades tootmise laiendamist; arvestades, et kaitsetööstuse töötajatele ja ettevõtetele kehtivate riiklike julgeolekukontrolli nõuete erinevused takistavad tihedamat piiriülest koostööd, kuna ühes liikmesriigis salastatud teabe käitlemiseks loa saanud ettevõtete või inseneride suhtes kohaldatakse teistes liikmesriikides pikaldast topeltkontrolli; arvestades, et uuendusliku tehnoloogia kiiret kasutuselevõttu ja rakendamist Euroopa relvajõududes takistavad pikad arendustegevuse tsüklid ja suur vastumeelsus riskide suhtes;

F. arvestades, et selleks, et suurendada üldsuse toetust neile investeeringutele, tuleb majanduslik tulu ja kasu jaotada kogu liidus tasakaalustatult ja proportsionaalselt, võttes arvesse riikide kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi eripära; arvestades, et piiriülene koostöö peaks tagama ka VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate õiglase ja täieliku osalemise kaitsevaldkonna väärtusahelas ning tugevdama kogu liidus piirkondlikku ühtekuuluvust; arvestades, et kaitseinvesteeringutega võidakse luua kvaliteetseid töökohti paljudes piirkondades, aidates sellega kaasa ühtekuuluvuseesmärkide saavutamisele;

G. arvestades, et hiljutised sündmused on toonud esile tarneahela koondumise riskid Euroopa kaitsesektoris, kus kriitilise tähtsusega kaitseotstarbelised tooted ja sisendid sõltuvad sageli ühest tarnijast või väga piiratud arvust tarnijatest; arvestades, et selline

koondumine tekitab kriisi ajal nõrku lülisid ja haavatavust, mis näitab tungivat vajadust tarneallikate mitmekesistamise ja varuvõimsuse järele;

H. arvestades, et Draghi aruande kohaselt moodustasid Euroopa ühishanked 2022. aastal ainult 18 % kaitsevarustuse hangete kuludest, mis jääb tunduvalt alla Euroopa Kaitseagentuuri raamistikus kokku lepitud 35 % võrdlusalusele; tunnistab, et Euroopa Liit on seadnud endale poliitilise eesmärgi hankida 2030. aastaks vähemalt pool oma kaitsevarustusest Euroopa toodangust;

I. arvestades, et kaitseotstarbeliste toodete ühtse turu loomine on lõppkokkuvõttes Euroopa julgeoleku ja strateegilise autonoomia saavutamise vahend, mitte omaette eesmärk; arvestades, et kaitsetööstuse integratsioon peaks teenima ELi suutlikkust kaitsta oma kodanikke ja väärtusi, tagada vastupanuvõime ja heidutus ning säilitada oma tegevusvabadus; arvestades, et tuleb leida tasakaal turu tõhususe ning suveräänsuse ja solidaarsuse nõuete vahel;

J. arvestades, et ühine kaitseplaneerimine, arendamine, tootmine ja hanked ELis võimaldaksid suurendada avaliku sektori investeeringute tõhusust ja tulemuslikkust ning tööstuslikku ja tegevusalast kasu, suurendades sellega kaitseinvesteeringute vajaliku suurendamise sotsiaalset ja poliitilist heakskiitu eelarvepiirangute tingimustes ning märkimisväärselt parandades ELi ja selle liikmesriikide suutlikkust saavutada enne 2030. aastat täielik kaitsevalmidus ja tõeline Euroopa kaitsekoostöö liit; arvestades, et selline ühine tegevus ELis tuleks kooskõlastada NATO planeerimisprotsessidega ja seejuures tuleks vältida meetmete tarbetut dubleerimist;

K. arvestades, et liikmesriigid kaaluvad ühistesse kaitsetööstusprojektidesse tehtavate investeeringute ja nendega seotud koostöö suurendamist üksnes juhul, kui nende projektidega arendatakse nende relvajõududele ühist huvi pakkuvaid sõjalisi võimeid;

L. arvestades, et EL on esitanud mitu algatust, mille eesmärk on tugevdada liidu kaitsevalmidust, parandada investeerimistingimusi ja stimuleerida ühistegevust, kuid ei ole seni teinud ettepanekut ümberkujundavate meetmete kohta, mis on vajalikud kaitseotstarbeliste toodete tõelise ühtse turu loomiseks; arvestades, et ELi norme kaitsealaste riigihangete kohta (direktiiv 2009/81/EÜ) ja ELi-siseste vedude kohta (direktiiv 2009/43/EÜ) ei ole julgeolekukeskkonnas toimunud olulistest muutustest hoolimata veel põhjalikult ajakohastatud; arvestades, et sidusrühmad peavad mõlemat direktiivi sageli liiga keeruliseks ja nende ülevõtmist liikmesriikides aeglaseks ja problemaatiliseks, mis nõuab ebaproportsionaalset halduskoormust ja põhjustab siseturu killustumist;

M. arvestades, et suurenenud geopoliitiliste ohtude, eelkõige Venemaa käimasoleva Ukraina-vastase agressioonisõja ning ELi-vastaste hübriidrünnakute ja provokatsioonide tõttu, samuti Lähis-Idas ja Aafrikas leviva terrorismi ja ebastabiilsuse kontekstis ootab 90 % ELi kodanikest ELilt õigustatult suuremat julgeoleku- ja kaitsevaldkonna koostööd, sealhulgas NATO raames ning tihedas koostöös teiste sarnaselt meelestatud partneritega, et kaitsta kodanikke ning ELi huve ja väärtusi ülemaailmsel areenil; arvestades, et üha ebastabiilsem julgeolekukeskkond liidu vahetus naabruses nõuab sidusat ja koordineeritud reageerimist, eelkõige selleks, et tagada kaitseotstarbeliste kaupade ja teenuste takistamatu liikumine;

Liidu kaitsevaldkonna ühtse turu väljavaade

1. tuletab meelde, et Draghi aruande kohaselt võib suurem koostöö võimaldada tohutut tõhusust tulenevat kokkuhoidu, mis võib ulatuda 30 %-ni kogu ELi iga-aastastest kaitsekulutustest ja märkimisväärselt suurendada praeguste kaitsekulutuste tulemuslikkust; rõhutab laiemaid eeliseid, mida see annaks ELi konkurentsi- ja vastupanuvõimele ning strateegilisele suveräänsusele, kuna see tõotab märkimisväärseid tööhõivevõimalusi, majandusarengut ja tehnoloogilist juhtpositsiooni kogu ELis; rõhutab, et tõeline Euroopa kaitsevaldkonna ühtne turg on äärmiselt oluline Euroopa ettevõtete konkurentsivõime edendamiseks mitte ainult ELis, vaid ka maailmaturul, kus nad peavad konkureerima muu hulgas USA peatöövõtjatega;

2. on veendunud, et praeguses problemaatilises olukorras ja ohtudega silmitsi seistes peavad EL ja selle liikmesriigid kaitseküsimustes tehtava koostöö ja koordineerimise täielikult ümber mõtestama; rõhutab, et EL ja selle liikmesriigid peavad põhjalikult muutma oma arusaama kaitsetööstuse tootmisest, arendades välja tõelise kaitsevaldkonna ühtse turu, nagu nõutakse Letta, Draghi ja Niinistö aruannetes ning ühises valges raamatus „Euroopa kaitsevalmidus 2030“; nõuab tungivalt, et liikmesriigid ületaksid natsionalistlikud hoiakud oma riikliku tööstusbaasi suhtes, võtaksid oma riiklikus kaitseplaneerimises rohkem arvesse ELi tasandi kaitsekoostöö eeliseid ning tunnistaksid ELi institutsioonide ja asutuste aktiivse toetuse tähtsust sellise koostöö hõlbustamisel ja koordineerimisel, samal ajal tugevdades kõigi sidusrühmade vastastikust usaldust;

3. rõhutab, et ainult tõeline kaitsevaldkonna ühtne turg saab pakkuda vajalikke vahendeid, et tõeliselt luua ja säilitada konkurentsivõimeline, innovatiivne ja vastupidav EKTTB, mis on võimeline tarnima vajalikku varustust nõutava aja jooksul ja vajalikus ulatuses, ning vallandada EKTTB täielik majanduslik, tööstuslik ja rahaline potentsiaal; rõhutab, et tõeline kaitsevaldkonna ühtne turg on hädavajalik võimelünkade kõrvaldamiseks ja heidutuse taastamiseks ning on seega tugeva, suveräänse ja konkurentsivõimelise liidu vajalik eeldus;

4. nõuab tungivalt, et liikmesriigid ja komisjon tegutseksid kiiresti, et luua tõeline kaitsevaldkonna ühtne turg, tegutsedes nii pakkumise kui ka nõudluse poolel; tuletab meelde, et nõudluse koondamine ühishangete ja olelusringi juhtimise kaudu, õigusnormide lihtsustamine ja ELi tasandi piiriülene tööstusintegratsioon on hädavajalik, et kõrvaldada sellised tõkked ja vähendada sõltuvust kolmandatest riikidest, nagu on kirjeldatud Letta ja Draghi aruannetes;

5. tuletab meelde, kui tähtis on tagada demokraatlik legitiimsus, üldsuse usaldus institutsioonide vastu, vastutus ja läbipaistvus, et kindlustada vajalik üldsuse toetus suurematele kulutustele kaitsevaldkonnas; rõhutab, kui oluline on tagada Euroopa kaitsekulutuste järsu suurenemise kulude ja kasu õiglane ja tasakaalustatud jaotamine kogu ELis;

Kaitsevaldkonna ühtse turu takistused

6. rõhutab, et kaitsetööstuse praegune struktuur põhjustab tarbetut dubleerimist, välissõltuvust ja ebatõhusust ning takistab EKTTB ja ELi kaitsevalmiduse tugevdamist; rõhutab, et selline killustatus, millega kaasneb alainvesteerimine ja pikaajaliste kaitsekulutuste kavandamise puudumine, takistab mastaabisäästu, mille võiks saavutada Euroopa ettevõtete kaitsevarustuse hangete ja tootmise ühendamisega; rõhutab, et ELi kaitsetööstuse killustatuse ületamine, mastaabisäästu võimaluste ärakasutamine ja parema ülevaate saamine kaitsevaldkonna ühtse turu tõketest on hädavajalik; rõhutab, et kaitsevaldkonna ühtne turg peab tagama võrdsed osalemisvõimalused kõigi liikmesriikide, sealhulgas väiksema majandusega riikide tööstusharudele ja teadusasutustele, kaasa arvatud idufirmadele, ning selle tulemuseks ei tohiks olla liiga tsentraliseeritud kaitsetööstusmudel; rõhutab, et selline turukorraldus toetab majanduslikku ühtekuuluvust, luues kvaliteetseid tootmis- ning teadus- ja arendustegevuse töökohti ELi eri paigus, sealhulgas majanduslikult vähem arenenud piirkondades; märgib lisaks, et selline geograafiline mitmekesistamine suurendab vastupanuvõimet ja varustuskindlust ning ühtlasi aitab vältida monopolide teket ning VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate ebasoodsat olukorda;

7. taunib võimete planeerimise ja kaitsetoodetele tehtavate kulutuste koordineerimise tulemuste puudumist liidus, mille tagajärjeks on lahknevad reeglid ja rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid ning vahendite ebatõhus kasutamine ning mis on tekitanud õiguskindlusetust ja sageli kallutanud liikmesriike eelistama kahepoolset koostööd kolmandate riikidega; peab kahetsusväärseks, et pahatihti takistavad ELi piires viljakat koostööd riiklikult kindlaksmääratud prioriteedid;

8. taunib liikmesriikide jätkuvat vastastikust usaldusepuudust, mis kajastub muu hulgas vastumeelsuses luua piirkondlikke tööstuspädevuse keskusi, piiriülese koostöö ja ühise võimete planeerimise piiratud tasemes, kaitseotstarbeliste kaupade ja teenuste ELi-siseste hangete ebapiisavas tasemes ning kaitsevarustuse ELi-siseste vedude dubleerivates või ennetavates piirangutes, mis takistavad täielikult integreeritud Euroopa tarneahelate arengut ja kujutavad endast märkimisväärset takistust tõelise kaitsevaldkonna ühtse turu arengule;

9. on veendunud, et praegused ELi õigusraamistikud ei loo tingimusi kiirete innovatsioonitsüklitega kaupade hankimiseks, näiteks droonide arendamise valdkonnas; väljendab muret selle pärast, et kaitsevaldkonna ühtset turgu tõkestab endiselt selle reeglite piisavalt ühtlustamata kohaldamine liikmesriikide poolt ja ELi toimimise lepingu artiklis 346 sätestatud erandi ebaproportsionaalne kasutamine, mis takistab ELi ühiste kaitsehangete poole püüdlemist; rõhutab, et VKEd ning väikesed keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjad vajavad sihtotstarbelist toetust, mis hõlbustaks nende osalemist kaitsetööstuse tarneahelas, eesmärgiga suurendada innovatsiooni, luues samal ajal tööstuse varuvõimsust, mis suurendab liidu vastupanuvõimet ja varustuskindlust;

10. väljendab muret asjaolu pärast, et kaitseotstarbeliste toodete siseturu rakendamist õõnestab endiselt selle reeglite ebaühtlane kohaldamine liikmesriikide poolt; tunneb eelkõige muret ELi toimimise lepingu artikli 346 sagedase kasutamise pärast, mille kohta Euroopa Liidu Kohus on mitmel juhul otsustanud, et seda on kasutatud põhjendamatult ja seega väärkasutatud; rõhutab vajadust minna üle lähenemisviisile, millega kaitsta liidu olulisi julgeolekuhuve, võttes arvesse praegust geopoliitilist olukorda ja ohte ELi ühtsusele;

11. on seisukohal, et ELi relvaeksporti käsitleva ühise seisukoha[13] täielik järgimine liikmesriikide poolt on kaitsevaldkonna ühtse turu toimimise tähtis eeldus; on seisukohal, et ELi ühtlustatud ekspordikontrollisüsteemi ning mitmesuguste lubade, litsentside, tunnistuste ja juurdepääsulubade vastastikune tunnustamatus takistab jätkuvalt kaitsevaldkonna ühtse turu toimimist, kuna see mõjutab ELi-siseseid vedusid; tuletab meelde, et kaitsetööstus sõltub praegu suurel määral ELi integreeritud piiriülestest tarneahelatest, kus komponendid on pärit mitmest liikmesriigist, mis ekspordikõrke korral tekitab tööstuses ja tarneahelates ebakindlust; rõhutab vajadust praktilise lahenduse järele, milles võetakse arvesse tegelikku sõltuvust kolmandatest riikidest, samuti kriitilise

---

13 nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99, ELI: http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj).

tähtsusega toorainete kasvavat tähtsust EKTTB jaoks ning võimalikku kokkupuudet kolmandate riikide sunnimeetmetega; rõhutab, et ilma tagatud ja kavandatud juurdepääsuta sisenditele, nagu haruldased muldmetallid, pooljuhid ja kvaliteetsed metallid, ei ole võimalik saavutada Euroopa ulatuslikke kaitsevõime suurendamise ja strateegilise autonoomia eesmärke;

12. leiab, et ELi ja liikmesriikide kaitsevõime arendamise protsesside vastavusse viimine NATO kaitseplaneerimis- ja aruandlusprotsessiga on oluline, et tagada liikmesriikide ning ELi mittekuuluvate NATO liitlaste sidusus ja koostalitlusvõime; peab kahetsusväärseks, et NATO ja ELi vahel puudub NATO standarditega seotud teabe vahetamist käsitlev koostööleping, mille täitmist EL saaks siduvate instrumentide abil tagada; rõhutab, et standardite puudulik jõustamine on viimastel aastakümnetel põhjustanud ebatõhusust, dubleerimist ja koostalitlusvõimetust ning on endiselt probleem;

Tõkete eemaldamine

13. nõuab tungivalt, et nõukogu ja komisjon tagaksid ELi kaitseprogrammidele järgmises mitmeaastases finantsraamistikus piisavad rahalised vahendid, et liikmesriike tulemuslikult motiveerida ühiselt tegelema võimete arendamise ja hangetega ning motiveerida nende kaitsetööstust tihedamale piiriülesele koostööle; rõhutab uute raamistike, näiteks Euroopa ühist huvi pakkuvate kaitseprojektide, sealhulgas 2030. aasta kaitsevalmiduse tegevuskavas esitatud nelja juhtprojekti ja Euroopa relvastusprogrammi koostööstruktuuri potentsiaali nende eesmärkide saavutamiseks piisava pikaajalise rahastamise abil; rõhutab, et rahastamisel tuleks esikohale seada projektid, mida iseloomustab selge Euroopa lisaväärtus, koostalitlusvõime, pikaajaline tööstuslik kestlikkus ja tegevusmõju;

14. võtab teadmiseks praegused piirangud Euroopa kaitsetööstuse tootmisvõimsuses, mis sellele vaatamata suureneb, ja kutsub liikmesriike üles kohaldama Euroopa toodete ostmise põhimõtet, mille kohaselt tuleb eelistada kaitseotstarbeliste toodete ühishankeid ja nende tootmise suurendamist EKTTB piires, Ukrainas, Euroopa Majanduspiirkonna/Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EMP/EFTA) riikides ja täiendava lisatasandina kolmandates riikides, kellega EL on sõlminud julgeoleku- ja kaitsepartnerluse, kuna see tagaks EKTTB jaoks prognoositava tellimuste mahu, suurendaks erainvesteeringuid kaitseotstarbeliste toodete teadus- ja arendustegevusse ning aitaks EKTTB-l toota piisavas koguses uuenduslikke kaitseotstarbelisi tooteid; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles allkirjastama lepinguid, mis annavad Euroopa toodete koondnõudluse kohta prognoositavaid keskmise ja pika ajavahemiku signaale, luues sellega EKTTB laiendamiseks vajaliku investeerimiskindluse;

15. nõuab tungivalt, et EL ja selle liikmesriigid käsitleksid Ukrainat võimalikult suures ulatuses kaitsevaldkonna ühtse turu lahutamatu osana, hõlbustades tööstuspartnerlusi, ligipääsu ühishankemehhanismidele ja osalemist ELi programmides, nagu Euroopa Kaitsefond ja sihtotstarbeline Ukraina toetusvahend Euroopa kaitsetööstuse programmi raames, et võimaldada Ukraina järkjärgulist lõimimist EKTTB tarneahelatesse, võttes arvesse tõsiasja, et Ukraina tulevik on ELis ning tema lõimimine tooks Ukraina kõrgetasemelise ja lahingus läbiproovitud kaitsetehnoloogia näol kasu nii EKTTB-le kui ka Ukraina kaitsesektori tehnoloogilisele ja tööstuslikule baasile;

16. on veendunud, et kaitsevaldkonna hankeid ja tundlikke julgeolekuhankeid käsitleva direktiivi 2009/81/EÜ rakendamist tuleb arvestatavalt parandada, ning kutsub komisjoni üles tegema ettepanekut selle ulatuslikuks muutmiseks; rõhutab, kui kasulik on võimaldada liikmesriikidel kasutada üksteise raamlepinguid, et lühikese aja jooksul suurendada ELi kaitsevalmidust, kuna see võimaldab neil korraldada hankeid kiiremini ja tõhusamalt, eeldades samal ajal, et pikas perspektiivis viiakse hanked läbi ühiste raamlepingute kaudu, mis on algusest peale kavandatud kooskõlas Euroopa hankekriteeriumidega; kutsub liikmesriike üles kasutama eri lepinguvorme, mis näevad ette innovatsiooni, konkurentsi ja erakapitali investeeringud, tagades samal ajal konkurentsireeglite, aususnõuete ja korruptsioonivastaste standardite täieliku järgimise, ning tuletab meelde, et Euroopa kapitaliturud täidavad kaitsevaldkonna innovatsiooni rahastamisel tähtsat osa; on lisaks veendunud, et riigihankeid käsitleva direktiivi 2014/24/EL[14] läbivaatamisel tuleks arvesse võtta julgeoleku ja kaitsega seotud aspekte, nagu tsiviilkomponentide olemasolu sõjalistes kaupades; kutsub komisjoni üles esitama direktiivi 2009/81/EÜ eelseisval üldisel läbivaatamisel kaitsevaldkonna innovatsioonipartnerluste ajakohastatud versiooni, et kohandada seda õigusakti paremini kaitseturu eripäraga ja praeguse keerulise julgeolekuolukorraga;

17. rõhutab, et ELi konkurentsi- ja riigiabieeskirjade kohaldamisel peab komisjon seadma prioriteediks ühtse turu ühtsuse ja terviklikkuse, et vältida konkurentsimoonutusi ja säilitada liikmesriikide vahel võrdsed tingimused ja sidusus, pöörates erilist tähelepanu väiksematele liikmesriikidele, kelle fiskaalvõimekus oma riigi kaitsetööstuse toetamiseks on suhteliselt piiratum; rõhutab, et riiklike subsiidiumide ulatuslik kasutamine kaitseinvesteeringute toetamiseks võib killustada ühtset turgu ja kahjustada ettevõtjate, eelkõige VKEde võrdseid tingimusi kogu ELis;

---

14 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

18. kutsub komisjoni üles esitama soovitust ELi toimimise lepingu artikli 346 tõlgendamiseks, et hõlbustada kogu ELis ühtset ja ühtlustatud lähenemisviisi, käsitledes vajadust rangelt kaitsta liikmesriikide olulisi julgeolekuhuve ja rõhutades, et ELi toimimise lepingu artiklis 346 sätestatud erandeid tuleb kasutada vaid erandjuhul, kooskõlas ELi vastastikku seotud julgeolekuarhitektuuri praeguse olukorraga; on seisukohal, et komisjonil peaks olema võimalik hinnata ELi toimimise lepingu artikli 346 üldist rakendamist igal üksikjuhul eraldi, et heastada võimalik struktuurne väärkasutamine kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga ja vastastikku seotud julgeolekuarhitektuuri praeguse olukorraga ELis;

19. rõhutab vajadust pakkuda sihipärast toetust, eelkõige uute toodete prototüüpide katsetamiseks, ning seada prioriteediks investeeringud kujunemisjärgus ja murrangulisse tehnoloogiasse; rõhutab lisaväärtust, mida pakub tihe koostöö Ukraina kaitse- ja tehnoloogiavaldkonna sidusrühmadega nendes väga uuenduslikes valdkondades; rõhutab, kui oluline on kaitsta sellisesse innovatsiooni investeerivate ettevõtete, sealhulgas VKEde majanduslikku elujõulisust; rõhutab, et erimeetmed peaksid hõlbustama VKEde piiriülest koostööd, eelkõige küber-, tehisintellekti, mehitamata ja kahesuguse kasutusega tehnoloogia valdkonnas, tuginedes liikmesriikide olemasolevatele tippkeskustele;

20. kutsub liikmesriike ja komisjoni üles looma Euroopa kaitseinnovatsiooni kiirendi algatust, mis oleks analoogne selliste kontseptsioonimudelitega nagu USA Eesrindlike Kaitseuuringuprojektide Agentuur (DARPA) või NATO Põhja-Atlandi kaitseinnovatsiooni kiirendi (DIANA) ning mille kaudu rahastataks suure riski ja tuluga kaitsevaldkonna teadusuuringute projekte ning pakutaks võimalust kiirendatud korras katsetada murrangulist tehnoloogiat ja lõimida see Euroopa kaitsevõime programmidesse; märgib, et olemasolevate ELi teadus- ja arendustegevuse vahendite kasutamisel, sealhulgas Euroopa Kaitsefondi, ELi kaitseinnovatsiooni kava (EUDIS) ja ELi kaitsevaldkonna innovatsioonikeskuse (HEDI) puhul, jäetakse tulemuste omandiõigus toetusesaajatele ning antakse komisjonile ja kaasrahastavatele liikmesriikidele ainult piiratud, tootmisega mitteseotud õigused; kutsub komisjoni üles välja töötama asjakohase intellektuaalomandi korra, mis on kohandatud kaitsevaldkonna tundlikele teemadele, olles samal ajal piisavalt atraktiivne nii riikide kaitseministeeriumidele kui ka tööstusele, tagamaks, et programm suudab käsitleda võimetega seotud vajadusi ja prioriteete;

21. rõhutab, et on vaja lihtsustada reegleid ja kaotada kaitseotstarbeliste toodete ELi-siseste vedudega seotud takistused, sealhulgas kriteeriumide ja sertifitseerimise vastastikuse tunnustamise ning eellubade taotluste lihtsustamise küsimuses; taunib direktiivi 2009/81/EÜ kohaste üldiste veolubade piiratud ja üksiklubade laialdast kasutamist ning kutsub liikmesriike üles täielikult kasutama

reeglite lihtsustamise ja halduskoormuse vähendamise võimalusi praeguses õigusraamistikus; kutsub komisjoni üles kiiresti esitama ettepanekuid kaitseotstarbeliste toodete ELi-siseste vedude edasiseks ühtlustamiseks, et tagada selliste toodete lihtsam liidusisene ringlus, eelkõige kaotades loanõuded selliste komponentide jaoks, mis on juba kaitseotstarbelistesse toodetesse integreeritud või mis kavatsetakse neisse integreerida ja mida ei saa sellisena edasi toimetada ega eksportida; kutsub lisaks liikmesriike üles töötama sama eesmärgi nimel ning võtma kiiresti üle kaitsevalmiduse koondpaketis kavandatud meetmed kaitseotstarbeliste toodete ELi-sisese veo kohta ja neid kohaldama; kutsub liikmesriike üles täielikult järgima ELi ühist seisukohta relvaekspordi kohta ja võimaluse korral uurima kaitseotstarbeliste kaupade ekspordireeglite edasist ühtlustamist; soovitab võimalike lähtepunktidena ekspordikontrollisüsteemide ühtlustamist, üldiste veolubade laiendamist või Aacheni lepingu kasutamist ning ettevõtjasisese üleviimise direktiivi[15] tugevdamist, et hõlbustada kaitseotstarbeliste toodete ELi-sisest vedu;

22. kutsub komisjoni, Euroopa Kaitseagentuuri ja liikmesriike üles välja töötama juurdepääsulubade ja tõendite vastastikuse tunnustamise kava, et ühes liikmesriigis väljastatud lubasid aktsepteeritaks ka teistes liikmesriikides; teeb ettepaneku koostada vabatahtlik konventsioon juurdepääsulubade vastastikuse tunnustamise lepingute kohta ELi liikmesriikide vahel, nii et ühes liikmesriigis riikliku juurdepääsuloa saanud äriühingu või isiku luba tunnustaksid ka teised lepinguga ühinenud riigid, tingimusel et kohaldatakse asjakohast teabevahetust ja järelevalvet; kutsub Euroopa Kaitseagentuuri üles hõlbustama selle raamistiku väljatöötamist ja kutsub liikmesriike üles seda kiiresti lõpule viima;

23. rõhutab tungivat vajadust tugevdada Euroopa kaitsevaldkonna tarneahelate vastupanuvõimet ning vähendada nõrku lülisid ja ELi mittekuuluvate riikide võimalike sunnimeetmete ohtu, mille näiteks on Hiina ähvardused piirata toorainete eksporti; nõuab, et ELi kriitiliste toormete määruse[16] rakendamisel pandaks erilist rõhku kaitsevajadustele;

---

15 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/66/EL kolmandate riikide kodanike liikmesriiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta ettevõtjasisese üleviimise korral (ELT L 157, 27.5.2014, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/66/oj).

16 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1252, millega sätestatakse kriitiliste toormete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 (ELT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

24. nõuab, et komisjon ja liikmesriigid looksid stiimuleid tarneahela mitmekesistamiseks, sealhulgas uute turule sisenejate ja VKEde toetamiseks; rõhutab, et kulutõhususe taotlemisega ei tohi kahjustada riiklikku varustuskindlust; kutsub komisjoni üles seirama tarneahela riske ja tegema kindlaks ohtliku kontsentratsiooniga valdkonnad, andes korrapäraselt aru tarnete mitmekesistamisel tehtud edusammudest; kutsub lisaks komisjoni üles tegelema olukordadega, kus alltarnijad keelduvad materjalide tarnimisest, kui neid kavatsetakse kasutada sõjalisel otstarbel; rõhutab vajadust õigusraamistiku järele, millega tagataks lepinguline usaldusväärsus kõigis kaitsevaldkonna tarneahelates; nõuab, et komisjon looks kooskõlas ELi kriisivalmiduse strateegiaga strateegilised varud; rõhutab sellega seoses EDIPi raames kehtestatud varustuskindluse korra tähtsust;

25. rõhutab vajadust tagada, et kaitsetööstuslik tootmine, investeeringud ja väärtuse loomine oleksid geograafiliselt tasakaalustatud ning aitaksid kaasa majanduslikule ja sotsiaalsele lähenemisele ELis, suurendades samal ajal vastupanuvõimet geograafilise mitmekesistamise kaudu ja kajastades tegelikke julgeolekuohte, millega liikmesriigid oma naabruses silmitsi seisavad; nõuab, et kaitseinvesteeringute kavandamine toimuks viisil, mis tugevdab sotsiaalset ühtekuuluvust piirkondades ja liikmesriikides ning nende vahel, suurendades samal ajal vastupanuvõimet kaitsekriiside ajal, tingimusel et see ei kahjusta kulutõhususe, kiiruse ja konkurentsi eesmärki;

26. kutsub komisjoni üles välja andma selged suunised selle kohta, kuidas tuleb arvestada kaitse- ja julgeolekukaalutlusi EKTTBd mõjutavate ühinemiskontrolli otsuste korral, kooskõlas ELi konkurentsipoliitikaga; kutsub lisaks komisjoni üles uurima ELi konkurentsireeglite sihipärast kohandamist, et paremini toetada kaitsetööstuse ainulaadseid vajadusi, näiteks ELi programmidest rahastatavaile kaitsevaldkonna teadus- ja arendusprojektidele sihipärase grupierandi kehtestamist; rõhutab, et varustuskindlust ja strateegilise sõltuvuse vähendamist tuleks pidada kaitsesektoris ühinemiste hindamisel või abimeetmetena positiivseteks kriteeriumideks;

27. rõhutab vajadust arendada ELi ennetavamat rolli investeeringute säilitamisel kahesuguse kasutusega tehnoloogiasse ja toodetesse, eelkõige kui need kuuluvad kaitseotstarbeliste toodete tarneahelasse, et suurendada ELi varustuskindlust ning vastupanuvõimet hübriid- ja tekkivatele ohtudele; pooldab sellise tehnoloogia tsiviilotstarbelise turustamise edendamist, et laiendada turuvõimalusi, tekitada positiivset ülekanduvat mõju ja tugevdada EKTTBd, edendades sõjalise ja tsiviilvaldkonna arendustöö koostoimet; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles looma stiimuleid kaitseotstarbeliste toodete kõige kriitilisemate sisendite tarneahelate lokaliseerimiseks liidus, sealhulgas tugevdatud kaitsevaldkonna

omakapitalirahastu kaudu, mis keskendub turustamise lõppjärgule, laiendamise rahastamisele ning VKEde juurdepääsule katsekoridoridele ja küberharjutusväljadele; rõhutab, et eelkõige tuleks kaitse- ja tsiviilvaldkonna arengu vallas täielikult ära kasutada uue kosmosetööstuse kujunemisjärgus sektorit ja selle innovatsioonipotentsiaali seoses kahesuguse kasutusega tehnoloogiaga;

28. kutsub komisjoni üles hindama õiguslikke, menetluslikke ja regulatiivseid kohandusi, mis oleksid vajalikud tagamaks, et EL ja selle liikmesriigid saaksid sõja või suure julgeolekukriisi korral kiiresti kohandada kaitsevaldkonna hanke- ja tootmisreegleid ja tagada, et ühtsel turul ei teki häireid; kutsub lisaks komisjoni üles tagama, et selline tegevus oleks kooskõlas EDIPis sisalduva varustuskindluse korraga; rõhutab valmisoleku tähtsust erakorraliste hangete ja tööstustoodangu suurendamiseks mõeldud erandolukorra raamistiku kujul, mille saaks vajaduse korral kiiresti käivitada;

29. on veendunud, et ELi institutsioonid ja ametid peaksid tugevdama oma hõlbustava koordineerimise rolli liikmesriikide vahel, ning väljendab heameelt Euroopa Kaitseagentuuri panuse üle, eelkõige võimearendusplaani ja kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamise kaudu, rõhutades, et ameti eksperditeadmisi tuleks täielikult ära kasutada; rõhutab Euroopa Kaitseagentuuri määrava tähtsusega rolli Euroopa integreeritud kaitseturu edendamisel ning nõuab sellega seoses Euroopa Kaitseagentuuri volituste ja vahendite tugevdamist; toetab Euroopa Kaitseagentuuri suuremat kaasamist ELi kaitsealgatustesse ja kaitsevaldkonna ühtse turu püsivate tõkete kindlakstegemisse; nõuab HEDI edasiarendamist ja piirkondlikku kasutuselevõttu Euroopa Kaitseagentuuris, et laiendada selle rolli keskse platvormina, mis ühendab VKEsid, idufirmasid, teaduskeskusi ja peatöövõtjaid; on veendunud, et Euroopa Kaitseagentuuri tugevdamine aitab edendada vastastikust usaldust ja koostööd, mida on vaja ühtse kaitseturu edendamiseks, kuna Euroopa Kaitseagentuuril on ainulaadne positsioon riiklike ja Euroopa huvide ühendamiseks; väljendab heameelt Relvastuskoostöö Organisatsiooni ja teiste mitmepoolsete hankeasutuste panuse üle, kes edendavad varustuse ühtlustamist ELi liikmesriikide ja kolmandate partnerriikide vahel;

30. rõhutab vajadust täiendava Euroopa rahastuse järele, mis on mõeldud kaitseotstarbeliste toodete innovatsiooni turustamisviibega tegelemiseks; nõuab tugevamaid vahendeid, et tagada VKEdele ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele tegelik ja laiendatav juurdepääs erakapitalile ja kaitseprogrammidele, sealhulgas ühtlustatud hangete, innovatsioonisõbralike reeglite ja piiriülese kontaktide loomise toetamise kaudu, tagades sellega nende suurema osalemise ja vahendite õiglasema eraldamise; rõhutab, kui tähtis on luua HEDI raames piirkondlikud kaitsetehnoloogia inkubaatorid, et toetada piiriüleseid VKEde konsortsiume, pakkuda nõu kaitsehangete

valdkonnas orienteerumisel ning hõlbustada uuendusliku tehnoloogia katsetamist ja valideerimist koostöös sõjaliste lõppkasutajatega;

31. rõhutab, et EL ja NATO peavad allkirjastama kõikehõlmava võimete planeerimise ja arendamise ja standardite kehtestamise koostöölepingu, et tagada sidus ja täiendav planeerimine ning koostalitlev kaitsevõime; rõhutab, et sellises koostöös tuleb austada mõlema organisatsiooni autonoomiat, samas vältides dubleerimist ja edendades koormuse õiglast jagamist; kutsub komisjoni üles koostama koostöös Euroopa Kaitseagentuuriga seadusandlikku ettepanekut, millega loodaks kaitseotstarbeliste toodete tehniliste standardite ja sertifitseerimise ühtlustatud ELi raamistik, tuginedes Euroopa kaitsestandardite võrdlussüsteemile (EDSTAR) ja kodifitseerides vajaduse korral valitud NATO standardikokkulepped ELi õigusaktides; kutsub lisaks komisjoni üles esitama ettepaneku kaitsevarustuse Euroopa ühise katsetamise ja sertifitseerimise raamistiku kohta, mis hõlmaks ka ühiseid testimis- ja sertifitseerimisrajatisi, selle asemel et iga kaitseotstarbelise toote jaoks kehtiks eraldi riiklik valideerimine; kutsub liikmesriike üles viima oma hankealased ja suutlikkuse arendamise pingutused kooskõlla NATO kaitseplaneerimise prioriteetidega, tagades süsteemide täieliku koostalitlusvõime ja vältides paralleelseid struktuure; rõhutab, et tugevam ja integreeritum Euroopa kaitsetööstus peaks suurendama Euroopa panust NATOsse ja Atlandi-ülesesse koormuse jagamisse, säilitades samal ajal avatud koostöö usaldusväärsete partneritega, nagu Ukraina, EMP/EFTA riigid ning julgeoleku- ja kaitsepartnerluse riigid; julgustab liikmesriike seadma kaitsevaldkonna ühtse turu loomise püüdlustes prioriteediks NATO kiire kasutuselevõtu tegevuskava elluviimise, mille eesmärk on kiirendada riiklikke hankemenetlusi ja jõupingutusi omandamistsüklite, katseprotokollide ja sertifitseerimisraamistike reformimiseks, tagades, et sõjaline innovatsioon peab ohukeskkonnaga sammu;

32. võtab teadmiseks kaitsealased soovitused, mille Itaalia endine peaminister Enrico Letta esitas 2024. aastal oma aruandes „Much More Than a Market“ (Palju enamat kui turg); märgib, et maksutõkked ja erinevad käibemaksumenetlused ühishangete programmides takistavad 2030. aasta kaitsevalmiduse eesmärkide saavutamist, kaitsetööstuse tugevdamist ja ühisprogrammide laiendamist; kutsub komisjoni üles võtma Letta aruande suhtes järelmeetmeid ja suurendama pingutusi maksutõkete vähendamiseks;

33. kutsub liikmesriike üles propageerima noorte professionaalide seas kaitsetehnoloogia valdkonna karjääri, sealhulgas teadlikkuse suurendamise kampaaniatega, kus tõstetakse esile sektori panust Euroopa julgeolekusse ja tehnoloogilisse innovatsiooni; julgustab sõlmima kaitseettevõtete, haridusasutuste ja valitsuste vahel avaliku ja erasektori partnerlusi, et luua talentide võrgustikke; nõuab

tungivalt, et liikmesriigid ja komisjon teeksid dialoogis sotsiaalpartnerite, sealhulgas ametiühingutega ettepanekud sektoripõhiste oskuste strateegiate kohta, nagu koolitusprogrammid ja elukestva õppe võimalused, et vältida praegu ja tulevikus kaitsetööstuses oskuste nappust; soovitab seetõttu lisada oskuste liidu tegevuskavasse sõnaselgelt kaitsesektori, hõlbustades liikmesriikides kvalifitseeritud töötajate liikuvust sinna, kus neid kõige rohkem vajatakse;

34. kutsub komisjoni üles sõltumatu mõjuhinnangu abil täiendavalt kvantifitseerima kaitsevaldkonna ühtse turu võimalikku rahalist ja operatiivset kasu, sealhulgas tõhususe parandamist ja kollektiivse sõjalise võimekuse suurendamist; nõuab ühtse kontaktpunkti loomist, kus sidusrühmad saaksid teatada takistustest, koguda tõendeid ja seirata nõuete täitmist liikmesriikides;

35. väljendab heameelt Euroopa Ülemkogu 2025. aasta oktoobri järelduste üle, milles nõutakse iga-aastast aruannet ELi kaitsetööstuse valmisoleku kohta, ning nõuab, et seda täiendataks kaitsevaldkonna ühtse turu tulemustabeliga, mille komisjon avaldab koostöös Euroopa Kaitseagentuuriga; rõhutab, et selles tulemustabelis tuleks jälgida selliseid näitajaid nagu ühiselt või kogu ELi hõlmava avatud konkursi kaudu korraldatud kaitsehangete osakaal, piiriülese tööstuskoostöö tase, VKEde osalemise määr ja süsteemi dubleerimise vähendamine; rõhutab, et see peaks hõlmama ka ELi kaitseprogrammide sotsiaal-majanduslikku kasu kõigis liikmesriikides ja piirkondades, sealhulgas töökohtade loomist ja tööstuse arengut, et suunata poliitika täiustamist ja suurendada üldsuse usaldust;

36. on kindlalt veendunud, et ELi kaitsepoliitika demokraatliku legitiimsuse ja läbipaistvuse tagamiseks hübriidsõja ja desinformatsioonikampaaniate ajal peab Euroopa Parlamendil olema selle protsessi kavandamisel, järelevalves ja kontrollis keskne roll; rõhutab, et tuleb tagada läbipaistvus ja vastutus; kutsub komisjoni, nõukogu, liikmesriike ja Euroopa Kaitseagentuuri üles tagama turvalised kanalid salastatud ja konfidentsiaalse teabe vahetamiseks Euroopa Parlamendi, kaitsetööstuse ja riiklike ametiasutustega;

o
o o

37. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.